

UDK 373.6.(075)

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-173-176

Bernátová Renáta,

docent (doc.), doktor prírodných vied (RNDr.), philosophiae doctor (PhD.),
Prešovská univerzita v Prešove, Slovenská republika

DIGITÁLNE TECHNOLOGIE – PODPORA VÝCHOVY K ZDRAVIU RÓMSKÝCH ŽIAKOV MLADŠIEHO ŠKOLSKÉHO VEKU

V príspevku sa venujeme vybraným digitálnym technológiám, ktoré je možné využiť vo výchove k zdraviu rómskych žiakov mladšieho školského veku. Rómski žiaci nezriedka pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia, ich sociálne znevýhodnenie sa prejavuje napr. nízkou úrovňou osobnej hygieny, nevyhovujúcimi bytovými podmienkami, nepravidelným stravovaním, ranným užívaním alkoholu a cigariet, vyššou chorobnosťou. Preto škola (v rozhodujúcej miere materská škola a 1. stupeň základnej školy) zohráva významnú úlohu vo výchove k zdraviu rómskych detí a žiakov. Tematika výchovy k zdraviu nie je v slovenskom školstve vyčlenená do samostatného vyučovacieho predmetu na 1. stupni základnej školy, je implementovaná do viacerých vyučovacích predmetov, a to najmä do prvouky, prírodovedy, telesnej a športovej výchovy a tiež do prierezovej témy ochrana života a zdravia. V príspevku prezentujeme možnosti využitia prezentačného programu PowerPoint a programovateľnej hračky Bee – bot pri výchove k zdraviu rómskych žiakov mladšieho školského veku.

Kľúčové slová: výchova k zdraviu, digitálne technológie, rómski žiaci mladšieho školského veku

Vyhlasenie o probléme. Jedným zo všeobecných cieľov výchovy a vzdelávania na 1. stupni je viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia [1, s. 4]. Výchova k zdraviu v školách ako prostriedok účinnej primárnej prevencie zdravotných problémov a sociálno-patologických javov nie je v súčasnosti štruktúrovaná a realizovaná ako samostatný vyučovací predmet [2]. Problematika výchovy k zdraviu na 1. stupni základnej školy je implementovaná vo viacerých vyučovacích predmetoch, najviac v prvouke, prírodovede, telesnej a športovej výchove a v prierezovej téme ochrana života a zdravia. Napriek existujúcej integrovanosti zdravotných tém v kurikulumе školy (ako súčasť vyučovacích predmetov) a ďalším formám zdravotnej edukácie, napríklad projektom, programom (napr. Národný program boja proti drogám, Národný program podpory zdravia, ako aj čiastkovým programom ako napr. Škola bez alkoholu, drog a cigariet, Škola podporujúca zdravie, Nenič svoje múdre telo, Mlieko pre školopovinné deti), koncepciám, stratégiám, prepracovaným formám, metódam a dobrým úmyslom zaznamenávame celý rad nepriaznivých ukazovateľov tak v oblasti zdravia, ako aj v oblasti zdravotnej patológie [3].

Štátny vzdelávací program pre primárne vzdelávanie obsahuje sedem vzdelávacích oblastí. Tematika výchovy k zdraviu je zakomponovaná najmä v dvoch vzdelávacích oblastiach, a to vo vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb a vo vzdelávacej oblasti Príroda a spoločnosť.

Analýza súčasného výskumu a publikácií. Do vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb je začlenený vyučovací predmet Telesná a športová výchova. Predmet sa vyučuje v každom ročníku po dve hodiny týždenne. Obsah predmetu Telesná a športová výchova je dominantne zameraný na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná a športová výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie [4, s. 2]. V cieľoch vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova je ako prvý cieľ formulovaný text “*žiaci získajú poznatky o vplyve pohybu na zdravie a vnímajú pohybovú aktivitu ako prostriedok upevňovania zdravia*” [4, s. 3]. Vzdelávací štandard predmetu má tri časti, z ktorých prvá časť s názvom Zdravie a zdravý životný štýl obsahovo najviac korešponduje s výchovou k zdraviu. Vo výkonovom štandarde časti Zdravie a zdravý životný štýl je formulovaných desať výkonových štandardov:

- identifikovať znaky zdravého životného štýlu,
- rozlišovať zdravú a nezdravú výživu,
- rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv pre zdravie človeka,
- vysvetliť význam pohybovej aktivity pre zdravie človeka,

- rozpoznať základné spôsoby a význam otužovania organizmu,
- dodržiavať hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,
- aplikovať zásady bezpečnosti pri cvičení,
- opísať zásady poskytovania prvej pomoci v rôznom prostredí,
- popísať znaky správneho držania tela v rôznych polohách,
- aplikovať osvojené pohybové zručnosti v režime dňa [4, s. 4, 5].

Do vzdelávacej oblasti Človek a príroda patria dva vyučovacie predmety, a to prvouka (vyučuje sa v 1. a 2. ročníku) a prírodoveda (vyučuje sa v 3. a 4. ročníku). Vo výkonovom štandarde týchto predmetov sme našli nasledujúce výkonové štandardy, ktoré súvisia s problematikou výchovy k zdraviu:

Prvouka. Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie:

- čo škodí zdraviu, žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie:
- vysvetliť únavu svalov a význam pravidelného cvičenia pre vývin svalstva [5].

Prírodoveda. Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť princíp potravinovej pyramídy,
- vytvoriť týždenný jedálny lístok založený na vedomostiach o správnej životospráve,
- vysvetliť vznik obezity,
- vysvetliť pitný režim,
- realizovať prieskum o pitnom režime,
- zhodnotiť výsledky prieskumu vzhľadom na vedomosti o správnej životospráve,
- odporučiť zmeny v pitnom režime [6].

Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- že pravidelným cvičením sa trénuje aj srdce,
- že so vzduchom sa do organizmu môžu dostať aj nečistoty alebo pôvodcovia ochorení,
- vysvetliť prenos ochorenia prostredníctvom kvapôčkovej infekcie [6].

Problematika výchovy k zdraviu je súčasťou aj prierezovej témy Ochrana života a zdravia, ktorá integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Poskytuje žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formuje ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. Obsah prierezovej témy tvoria tri oblasti – riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana, zdravotná príprava, pohyb a pohyb v prírode [7].

Na Slovensku žije podľa [8] viac ako 400 000 Rómov, takmer ¾ rómskej komunity žije v troch krajoch, a to Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom. Vekové zloženie rómskeho a nerómskeho obyvateľstva sa výrazne odlišuje. Kým podiel detí do 15 rokov je u

nerómskeho obyvateľstva zhruba 17 %, v rómskej populácii až 37 %, čo je viac ako dvojnásobná hodnota [9]. Rómski žiaci nezriedka pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia. Sociálne, kultúrne a jazykové znevýhodnenie sa signifikantne prejavuje u veľkej časti rómskych žiakov a je konkretizované viacerými prejavmi, napr. verbálny a následne kognitívny deficit, nedostatočná úroveň osobnej a komunálnej hygieny, znečistené prostredie bývania a lokality, nepravidelná a nekvalitná výživa, skoré a tolerované užívanie návykových látok (alkohol, tabak), zvýšená chorobnosť, nízky vek prvorodičiek a s tým súvisiaca mnohodetnosť, nedeceňovanie významu vzdelávania a vysoká nezamestnanosť, iné tradície [10, s. 37].

Zdravotný stav, zdravotná kondícia Rómov je podľa publikovaných a ďalších dostupných zdrojov horšia ako majoritnej populácie, čo úzko súvisí s ich tradíciami, životným štýlom a sociálnymi podmienkami [11]. Väčšina Rómov nepovažuje zdravý životný štýl za významný a prínosný pre ich život. Preto škola (v rozhodujúcej miere materská škola a 1. stupeň základnej školy) zohráva významnú úlohu vo výchove k zdraviu rómskych detí a žiakov.

Účel článku: zväziť vplyv informačných technológií na vzdelávanie mladých žiakov rómskej národnosti na Slovensku.

Výsledky štúdie. Digitálne technológie sú podľa Kalaša [12] súborom prostriedkov, nástrojov, prostredí a postupov (prichádzajúcich z oblasti počítačov), ktoré využívame na podporu učenia a učenia sa, komunikácie a kolaborácie, vyjadrovania sa, tvorby a pod., teda na komplexnú podporu všetkých rozvojových domén detí, žiakov a učiacich sa každého veku. K najfrekvencovanejšie využívaným digitálnym technológiám na 1. stupni základnej školy patrí počítač, tablet, interaktívna tabuľa, v menšej miere digitálny fotoaparát, hlasovacie zariadenie, vizualizér, elektronické stavebnice (napr. LEGO), herné konzoly a programovateľné hračky (napr. včela Bee – bot, bager).

Učiteľia na 1. stupni základnej školy frekvencovane využívajú vo vyučovacom procese rôzne prezentačné programy ako počítačové podpory vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Podľa Dostála [13] prezentačný program je špecializovaná počítačová aplikácia, ktorá umožňuje vytvárať alebo predvádzať elektronické prezentácie. Najviac využívaným prezentačným programom je Microsoft PowerPoint. Služi k vytváraniu elektronických prezentácií, ich upravovaniu a predvádzaniu. Umožňuje jednoducho a rýchlo zostaviť prehľadnú a zaujímavú audiovizuálnu prezentáciu, ktorá zvyšuje zrozumiteľnosť sprostredkovanánej problematiky [13]. Vytvoriť dobrú prezentáciu neznamena nazhromaždiť čo najviac informácií, obrázkov, videosekvencií doplnených o efekty a zvukový komentár, ale všetko zostaviť do čo najzrozumiteľnejších a najjasnejších štruktúr [14].

Pri tvorbe prezentácií z prírodovedného učiva pre žiakov mladšieho školského veku odporúčame rešpektovať nasledujúce požiadavky:

Názornosť – prezentácia pre žiakov mladšieho školského veku má okrem písaného textu (nie súvislého, ale štruktúrovaného textu) obsahovať najmä obrázkový materiál (príp. niekoľkosekundové videá),

ktorý názorne dopĺňa písaný text. Obrázky vkladané do prezentácie majú byť jasné, dostatočne veľké a musia zvyšovať názornosť obsahovej stránky prezentácie. Požiadavku názornosti je možné zvýšiť aj veľkosťou a farebným rozlíšením písma. Veľkosť použitého písma nemá byť menšia ako 20 bodov. V jednej prezentácii využívame jeden typ písma (napr. Arial, Verdana, Tahoma). Pri tvorbe prezentácie využívame kontrastné farby – tmavé pozadie a svetlú farbu písma, príp. svetlé pozadie a tmavú farbu písma. Farba pozadia by mala byť rovnaká na všetkých snímkach prezentácie.

Vedeckosť – obsah vizualizovaného učiva má byť v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami, odbornými termínmi používanými v učebniciach pre 1. stupeň základnej školy. Musí byť v súlade s obsahovým a výkonovým štandardom uvedeným v štátnom vzdelávacom programe pre konkrétny vyučovací predmet. V texte prezentácie rešpektujeme pravidlá slovenského jazyka.

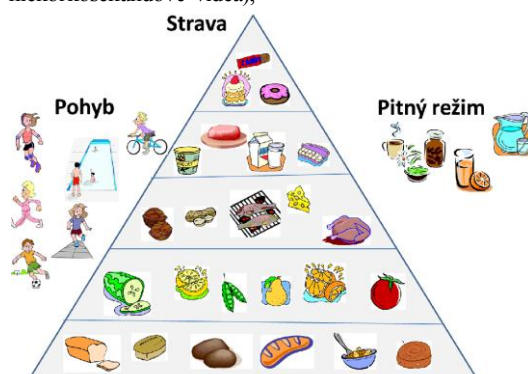
Zrozumiteľnosť – pri prezentácii využívame kľúčové slová, príp. krátke jednoduché vety. Nové pre žiaka neznáme pojmy vizualizujeme veku primerane, vychádzame z jeho predchádzajúcich poznatkov a skúseností.

Primeranosť – rozsah a spôsob vizualizácie učiva prispôbujeme vekovým osobitostiam a schopnostiam žiakov. Prezentácia pre žiakov 4. ročníka by mala mať rozsah 7 snímkov, z toho jedna úvodná a jedna záverečná snímka. Pri tvorbe prezentácie pre žiakov mladšieho školského veku odporúčame vkladať do jednotlivých snímkov aj motivačný prvok – napr. obrázok športujúceho chlapca pri téme význam pohybovej aktivity pre zdravie človeka. V prezentácii pre žiakov mladšieho školského veku nie je vhodné využívať veľké množstvo rôznych efektov ako napr. rôzne typy prechodov snímkov, rôzne zvuky ap., ktoré vo veľkom počte pôsobia na žiaka rušivo.

V prezentačnom programe PowerPoint si môže učiteľ vytvoriť aj didaktickú hru, ktorú môže využiť pri upevňovaní poznatkov, napr. na snímke sú zobrazené rôzne druhy potravín, úlohou žiaka je potraviny, ktoré sú prospešné pre zdravie označiť kliknutím myšou. Po označení kliknutím zdraviu prospešná potravinu zmizne z obrazovky. Výber potraviny žiak zdôvodní, napr. mrkva je zelenina, ktorá obsahuje veľa vitamínov, preto je prospešná pre naše zdravie. Ak žiak klikne na potravinu, ktorá nie je pre zdravie vo veľkom množstve prospešná, potravinu nezmizne zo snímky. Po označení všetkých pre zdravie prospešných potravín na snímke ostanú potraviny, ktorých denný príjem vo veľkom množstve nie je pre zdravie prospešný. Učiteľ vedie so žiakmi rozhovor, prečo danú potravinu nie je potrebné prijímať vo veľkom množstve.

V ďalšej časti prezentujeme ukážky vybraných snímkov PowerPointových prezentácií z problematiky výchovy k zdraviu, ktoré boli vytvorené ako počítačová podpora vzdelávania rómskych žiakov na 1. stupni základnej školy.

Ukážky snímkov PowerPointovej na podporu edukácie rómskych žiakov mladšieho školského veku v učive výchova k zdraviu

Obrázok 1 Ukážka snímky z PowerPointovej prezentácie z výchovy k zdraviu
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Na obrázku 1 je zobrazená snímka PowerPointovej prezentácie spracovanej na tému významu potravy, pohybu a pitného režimu pre zdravie. Pri jej spracovaní bol použitý grafický program Skicár a obrázky z CD ROMu venovaného významu potravy, pohybu a pitného režimu pre zdravie. Žiaci s učiteľom vedú rozhovor

o význame potravinovej pyramídy, pitného režimu a pohybu pre zdravie. Učiteľ kladie žiakom otázky a zadania: Ktoré potraviny zobrazené v pyramíde máš rád/rada? Označ ich. Vyber si jednu potravinu a povedz, prečo ju máš rád/rada. Vysvetli, prečo sa sladkosti majú prijímať

v potrave iba v malom množstve? Povedz, ktoré ovocie/zeleninu si jedol/la tento týždeň? Vysvetli, čo je pitný režim a prečo je dôležitý pre naše zdravie? Ktorý šport máš najradšej? Vysvetli, prečo je športovanie dôležité pre naše zdravie?

Obrázok 2 Ukážka snímok z PowerPointovej prezentácie z výchovy k zdraviu (Zdroj: vlastné spracovanie)

Na snímke 2 je zobrazený denný príjem Evky (potrava, ktorú zjedla v utorok a potrava, ktorú zjedla v sobotu). Učiteľ vedie so žiakmi rozhovor na danú tému s podporou vyššie prezentovaného obrázka. Žiakom zadáva nasledujúce úlohy: Vypíš potraviny, ktoré zjedla Evka v utorok (v sobotu). Vypíš z potravín, ktoré zjedla Evka za dva dni tie ktoré máš rád/rada ty. Vyber z potravín, ktoré zjedla Evka počas dvoch dní tie, ktoré by si ti zjedol/la za jeden deň – vytvor z ponúkaných potravín svoj jedálniček na jeden deň. Porovnaj svoj jedálniček s jedálničkom svojho spolužiaka. V čom sa líšia jedálničky? Ktorý jedálniček je viac v súlade s potravinovou pyramídou? Rozhodni, v ktorý deň prijala Evka potravu prospešnejšiu pre jej zdravie. Vysvetli prečo? Zaraď potraviny, ktoré zjedla Evka do potravinovej pyramídy.

Programovateľná hračka Bee-bot a možnosti jej využitia vo výchove k zdraviu rómskych žiakov

Najznámejšou programovateľnou hračkou využívanou v edukácii detí predškolského a mladšieho školského veku v slovenských školách je programovateľná včela Bee – bot. Programovateľnou hračkou sa dieťa učí zvládať základy programovania. Programovateľná hračka Bee – bot farbou pripomína včelu, i keď z morfológického hľadiska sa nevýznačuje typickými znakmi pre včelu medonosnú. Svojimi rozmermi a hmotnosťou je prispôbená vekovej kategórii detí, ktorým je primárne

určená. Staršie modely hračky sú nabíjané pomocou troch tužkových batérií, novšie modely cez USB kábel. Programovateľná hračka sa zapína čiernym tlačidlom umiestneným na spodnej časti. V tejto časti je lokalizované aj tlačidlo na zapnutie/vypnutie zvuku, ktorý hračka vydá po ukončení algoritmu príkazov. Žiak ovláda hračku tlačidlami umiestnenými na povrchu tela, ktorými zadáva príkazy smeru pohybu včely. Tlačidlá sú farebne odlišené, oranžové umožňujú pohyb robotičkej hračky dopredu/dozadu a otáčanie vpravo/vľavo. Zeleným tlačidlom GO žiak dá do pohybu včelu. Modrým tlačidlom CLEAR žiak vymaže predchádzajúcu naprogramovanú trasu včely a druhým modrým tlačidlom PAUSE môže prerušiť algoritmus príkazov. Programovateľná hračka Bee-bot sa dá naprogramovať na maximálne 40 príkazov. Pri zadaní jedného kroku sa včela posunie presne o 15 cm.

Pri práci s programovateľnou hračkou sa využívajú podložky rôznych rozmerov. Základným prvkom každej podložky je štvorec s rozmermi 15 cm x 15 cm, čo zodpovedá jednému kroku hračky. Podložky je možné kúpiť alebo si ich učelia môžu vytvoriť. Na podložke sú zobrazené obrázky podľa tematického zamerania podložky, napr. obrázky jamných rastlín, geometrických útvarov, dopravných značiek. Ak si učiteľ vytvorí priesvitnú podložku, pod jej označené štvorce vkladá rôzne obrázky maximálnej veľkosti 15x15 cm.

Obrázok 3. Robotická hračka Bee-bot s priesvitnou podložkou (Zdroj: vlastné spracovanie)

Vo výchove k zdraviu rómskych žiakov mladšieho školského veku je možné využiť programovateľnú hračku pri viacerých témach. Obrázky vložené pod podložku môže tematicky korešpondovať napr. so stravou, pitným režimom, pohybovou aktivitou. Ukážka pokynov učiteľa pre žiakov programujúcu hračku Bee-bot: Naprogramuj včelu tak, aby vždy zastala na obrázku potraviny, ktorú máme jesť každý deň. Naprogramuj včelu tak, aby zastala na obrázkoch potravín vhodných na raňajky (napr. obrázky celozrnného chleba, masla, šunky). Vyber si z obrázkov tvoju najobľúbenejšiu potravinu, naprogramuj k nej včelu a povedz, či je táto potravina prospešná pre tvoje zdravie? Naprogramuj

včelu tak, aby prešla po potravinách, ktoré sú zaradené v potravinovej pyramíde na prvom stupni. Naprogramuj včelu k najzdravšiemu nápoju.

Závery a perspektívy ďalšieho výskumu. V príspevku sme poukázali na niektoré možnosti využívania digitálnych technológií vo výchove k zdraviu rómskych žiakov mladšieho školského veku. Demonstrovali sme snímky vytvorené v programe PowerPoint, ktoré učiteľ môže využiť na vyučovacích hodinách venovaných témam z výchovy k zdraviu. Predstavili sme programovateľnú hračku Bee-bot a prezentovali sme niektoré možnosti jej využitia v edukácii rómskych žiakov mladšieho školského veku zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Príspevok je čiastkovým výstupom grantového projektu VEGA č. 1/0185/18 Výchova k zdraviu rómskych žiakov v primárnej edukácii a projektu APVV-17-0075 Výchova k zdraviu v edukácii rómskych žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

In this paper we present the issue of selected digital technologies that teacher can use in health education of young school aged Roma pupils. Roma pupils often come from socially disadvantaged environment, their social, cultural and language disadvantage is manifested, for example in their low level of personal hygiene, insufficient housing conditions, irregular nutrition, morning alcohol drinking and smoking of cigarettes, higher morbidity. Therefore, school (in a significant matter nursery school and first grade of elementary school) plays an important role in health education of Roma children and pupils. The topic of health education is not a stand-alone subject in Slovak school system, in the first grade of elementary school is

implemented into more teaching subjects, mainly Elementary science and social studies, Nature science education, Physical education and Sports education and also into cross curricular topic of Life and health protection. We perceive digital technologies as a support of education of younger school aged children, that a teacher uses in the primary grade of elementary school mainly with the aim to raise the visibility of curriculum. The most frequently used digital technologies at the primary grade of elementary school belongs computer, tablet, interactive board, in a smaller extent digital camera, voting system, visualiser, electronic building kits (e.g. LEGO), play stations, and programmed toys (e.g. robotic bee Bee-bot). In the paper we present the possibilities to use programme PowerPoint to support health education, in which a teacher can create a short presentation (or didactic game) and use it to mediate or consolidate the curriculum about health to Roma pupils. We describe in a further detail the requirements, that we recommend to apply while creating presentation for young school aged children, such as visuality, scientism, intelligibility and appropriateness. In the next part of the paper, we shortly describe the most frequently used robotic toy Bee-bot, which is used by teachers in the nursery school and in the first grade of the primary school. We present some possibilities of its usage during health education of Roma pupils.

Key words: health education, digital technologies, younger school aged Roma pupils.

В статті зосереджується увага на вибраних цифрових технологіях, які можуть бути використані в освіті для формування здорового способу життя ромських учнів молодшого шкільного віку. Соціальний недолік ромських учнів виявляється, наприклад, у низькому рівні особистої гігієни, неадекватності житлових умов, неправильному харчуванні, ранньому використанні алкоголю та сигарет, підвищеній захворюваності. Тому школа (головним чином дитячий садочок та початкова школа) відіграє важливу роль у сфері освіти щодо формування правильного способу життя. Проблеми медичної освіти в словацькій освіті виділені в окремий предмет, а можуть реалізовуватися у темах різних предметів, особливо в фізичній культурі і спорті, а також наскрізні теми в області захисту життя і здоров'я. У роботі представлені можливості використання презентаційної програми PowerPoint та програмованої Bee Bot в галузі освіти.

Ключові слова: освіта, цифрові технології, ромські учні молодшого шкільного віку.

Literatúra

1. Štátny vzdelávací program. Primárne vzdelávanie – 1. stupeň základnej školy. (2015). [online]. Bratislava: ŠPÚ. Dostupné z internetu: http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/svp_pv_2015.pdf
2. Liba, J. (2007). Zdravie v kontexte edukácie. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta.
3. Liba, J. (2008). Výchova k zdraviu ako súčasť výchovného komplexu. In: Pedagogická orientace. Brno: ČPDS, č. 3, s. 53 – 63.
4. Štátny vzdelávací program. Telesná a športová výchova. (2014). [online]. Bratislava: ŠPÚ, 2014. Dostupné z internetu: http://www.statpedu.sk/files/sk/svp/inovovany-statny-vzdelavaci-program/inovovany-svp-1.stupen-zs/zdravie-pohyb/telesna-sportova-vychova_pv_2014.pdf
5. Štátny vzdelávací program. Prvouka. (2014). [online]. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. Dostupné z: http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/prvouka_pv_2014.pdf
6. Štátny vzdelávací program. Prírodoveda. (2014). [online]. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. Dostupné z: http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/prirrodoveda_pv_2014.pdf
7. Štátny vzdelávací program. Ochrana života a zdravia. Prierezová téma. Príloha ISCED 1. (2009). [online]. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. Dostupné z: http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/ochrana_zivota_a_zdravia_isced1.doc.pdf
8. Mušinka, A., Školba, D., Hurrle, J., Matlovičová, K., Kling, J. (2014). Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013. Bratislava: UNDP. Dostupné z: https://www.minv.sk/?atlas_2013
9. Vaňo B. (2002). Prognóza vývoja rómskeho obyvateľstva v SR do roku 2025. [online]. Bratislava: Infostat. Dostupné z: <http://www.infostat.sk/vdc/pdf/prognoza2025rom.pdf>
10. Liba, J., Taišová, L. (2012). Modernizačné kontexty výchovy k zdraviu rómskych žiakov. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. Dostupné z: <https://www.unipo.sk/public/media/20082/LIBA-TAISOVA-monografia.pdf>
11. Liba, J. (2016). Výchova k zdraviu v školskej edukácii. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, 243 s.
12. Kalaš, I. (2011). Spoznávame potenciál digitálnych technológií v predprimárnom vzdelávaní. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva. 167 s.
13. Dostál, J. (2007). Počítač ve vzdělávání. Modul 2. [online]. Olomouc: Votobia, 125 s. Dostupné z: <http://zvyp.upol.cz/publikace/lepil.pdf>
14. Černochová M., T. Komrská a J. Novák. (1998). Využití počítače při vyučování. Náměty pro práci dětí s počítačem. Praha: Portal. 168 s.

UDK 373.6(075)

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-176-180

PaedDr. Kušnírová Veronika, PhD.

PaedDr. Šváblová Božena, PhD.

Katolícke univerzita v Ružomberku, Slovenská Republika

CREATIVE TEACHER IN AN INCLUSIVE SCHOOL TVORIVÝ UČITEĽ V INKLUZÍVNEJ ŠKOLE

V príspevku je sústredená pozornosť inkluzívnemu vzdelávaniu a poukazujeme na významné postavenie učiteľa, ktorý vychováva, vzdeláva a rozvíja osobnosť žiaka a pripravuje ho na život. Vysoké požiadavky sa kladú na osobné a charakterové vlastnosti učiteľa. V našom príspevku zvýšenú pozornosť sústredíme tvorivosti učiteľa a tvorivým aktivitám v škole.

Kľúčové slová: inklúzia, učiteľ, tvorivosť, tvorivý proces.

Vyhlasenie o probléme. Učiteľia sú vzorom pre žiakov svojim správaním, charakterovými vlastnosťami, spôsobom myslenia a komunikácie, postojom k práci a úlohám, vzťahom k ľuďom, ale aj svojim každodenným prejavom, preto by mali disponovať charakteristikami, ktoré chceme u žiakov budovať. Ako uvádza I. Turek

[1] za jednu z najvýznamnejších úloh učiteľov z hľadiska dosiahnutia cieľov školstva pre 21. storočie považujeme rozvoj tvorivosti žiakov, ktorá súvisí s potrebou rozvoja pedagogickej tvorivosti a tvorivosti učiteľa i ostatných pedagogických pracovníkov. O tvorivej osobnosti učiteľa je napísané nespočetné množstvo zaujímavých článkov, kníh